

ROZWOJ

dziennik polityczny, przemysłowy, społeczny i literacki, ilustrowany.

Sroda, dnia 27 grudnia 1911 roku.

Kantory: własny w Warszawie, ul. Hoża № 32; w Pabianicach u p. Teodora Minke; w Zgierzu, w aptece p. Patka.

№ 294.

Kalendarzyk tygodniowy:

Śr. św. Jana Apost.
Czw. Miodzianków M.
Piąt. św. Tomasza B.
Sob. św. Egeniasza.
Niedz. św. Sylwestra P.
Pon. NOWY ROK.
Wt. św. Makarego Op.
~~~~~
Wschód sł. godz. 8 m. 13
Zachód sł. godz. 3 m. 49
Dług, dnia godz. 7 m. 38
Przybyło d. godz. 0 m. 0

CENA PRENUMERATY:

W ŁODZI

Rocznie rb. 6 k. —
Półrocznie „ 3 „ —
Kwartalnie „ 1 „ 50
Miesięczn. „ „ 50
Odnoszenie 10 k. m.
Egz. pojedynczy 3 k.

Z przesyłką pocztową:

Rocznie rb. 7 kop. 40
Półrocznie „ 3 „ 70

ZAGRANICĄ:

Miesięcznie rb. 1 kop. 10

Redakcja

w Łodzi

ul. Przejazd № 8.

Telefona № 595.

CENA OGŁOSZEŃ: Nadesłane przed tekstem 50 kop. za wiersz petitowy. Zwyczajne ogłoszenia za tekstem po 7 kop. za wiersz nonparelowy lub jego miejsce. Małe ogłoszenia po 2 kop. od wyrazu (dla poszukujących pracy po 1½ kop.). Najmniejsze ogłoszenie 20 kop. Reklamy i Nekrologi po 20 kop. za wiersz petitowy. Za dołączenie prospektów 6 rub. od tysiąca egzemplarzy. Artykuły bez oznaczenia honoraryum Redakcja uważa za bezpłatne: rękopisów drobnych nie zwraca. Ogłoszenia w tekście 1 rub. za wiersz petitowy.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie, z wyjątkiem dni świątecznych, od godziny 3—4-ej po południu.

Stenoceliksir

DR. MED. N. CYBULSKIEGO DO ZĘBÓW
PROF. UNIWERS. JAGIELLONSKIEGO ŻĄDĄC WSZĘDZIE

Niezdędne przy racjonalnej higienie jamy ustnej.

4029

Teatr Popularny

Dzisiaj

8 m. 15 w.

„Żywy trup“

hr. Tolstoja.

W pogoni za wdowieństwem

komedya w 4-ach aktach.

KALENDARZE I BILETY WIZYTOWE. 4067
KARTY I POCZTÓWKI NOWOROCZNE.
PAPIERY LISTOWE OZDOBNE.
PRZYBORY DO PISANIA

poleca Drukarnia i Skład papieru

66. A. I. OSTROWSKI, ŁÓDŹ 66.
Uwaga! Tylko PIOTRKOWSKA №

CAMPEADO
PARFUM ULTRA-PERSISTANT
ED. PINAUD PARIS

2481

Skład fortepianów, pianin, płyt i gramofonów

Chodkowskiego, Mikołajewska 25. Sprzedaż po cenach b. niskich za gotówkę i na raty. Telefon 24-55. 4856

„DZIEJE POLSKIE”. Zaznaczamy, że „Dzieje polskie” Konecznego, których domagali się nasi czytelnicy, mamy już oprawione w redakcyi. Cena za dwa tomy, dla prenumeratorów „Rozwoju” 1.20 kop. w oprawie.

„KRAKÓW” — 400 ilustracji w bogatej oprawie rb. 5. Dla prenumeratorów „Rozwoju” tylko 2 rb. 25 kop.

Afryka turecka.

Jak się obecnie okazuje, podział Afryki tureckiej jeszcze przed wybuchem wojny został zdecydowany w sferach dyplomatycznych mocarstw zachodnich.

Oddawna już krążyły pogłoski o tajnych umowach pomiędzy Anglią i Włochami co do Afryki wschodnio-północnej, z której Trypolis miały dostać Włochy, a wschodnią część Cyrenajki — Egipcjanie.

Obecnie te pogłoski stały się faktami, przyczem w podziale afrykańskiej spuścizny tureckiej wzięła też udział Francja, otrzymawszy „czasowo” oazę Dżanet.

Wojna trypolitańska nie była więc dla dyplomacji europejskiej taką niespodzianką, jaką się wydawała na razie. Przyjaciółka Turcji, Anglia, troskliwie uszczknęła Turcji na rzecz Egiptu spory kęs lądu. Obecnie robi to wrażenie zaszachowania ekspansji włoskiej, w istocie jednak trudno wątpić, żeby to nie był ułożony z góry plan wśród mocarstw trój, a raczej czwórporozumienia — bo dodać tu trzeba — Włochy otwarcie zrywające z trójprzymierzem, oparte są o nowych potężnych przyjaciół.

Oczywiście, źródła rządowe angielskie objaśniają to inaczej. Prasa londyńska zamieszcza w tej sprawie następujące oświadczenie angielskiego ministerium spraw zewnętrznych:

„Przesadzone wieści o wysłaniu oddziału wojsk egipskich do Solumu są bezpodstawne, a zajęcie tej miejscowości nie oznacza żadnego nowego okresu rozwojowego. Już w listopadzie roku 1904 w nocy do rządu tureckiego zarysowano zachodnią granicę Egiptu w ten sposób, że dochodziła do Solumu włącznie. O tem zawiadomiono również rząd włoski. Obecnie ruch wojsk oznacza, że rząd egipski powziął postanowienie umieszczenia wewnątrz własnych obszarów oddziału granicznego.”

Tymczasem „Daily Telegraph” już 26 października donosił, że dyrektor egipskiej straży nadbrzeżnej, Hunter-pasza, wybiera się w drogę z oddziałem żołnierzy do Solumu!

„Lokal-Anzeiger” widzi w tym czynie Anglii „ostrze wymierzone przeciw Włochom” — wbrew całej prasie angielskiej — podając jako argument, że cała prasa londyńska od tygodni i nawet miesiąc żądała równoważnika dla Anglii w celu zneutralizowania Tobruku. „Lokal-Anzeiger” zapewnia, że prasa londyńska zachowuje teraz w tej sprawie „kłopotliwe milczenie”.

Tylko „Daili-News” oskarżają urząd spraw zewnętrznych o nieznajomość następujących rzeczy:

1) że przedsięwzięte jednostronnie przez Anglię posunięcie granic Egiptu nigdy nie otrzymało uznania Turcji; 2) że wojska egipskie zajmują Solum nie jako obszar egipski, lecz turecki, prowizorycznie ustąpiony Anglii; 3) że Anglia, przez przyjęcie ustępstwa tureckiego, faktycznie wyzwała się swego dawnego orzeczenia, że Solum należy do Egiptu — bo inaczej sułtan nie miałby niczego do odstąpienia; 4) że Anglia, wprawdzie formalnie w imię Egiptu, przyjęła od Turcji odstąpienie anektowanego przez Włochy okręgu Trypolitanii.

Krótko mówiąc — kończą swe wywody „Daily News” — zaprzeczany przez urząd spraw zewnętrznych nowy okres rozwojowy polega na uznaniu przez Anglię tureckiego prawa cesji, jako też na zajęciu przez Anglię już anektowanego przez Włochy tureckiego obszaru.

Ten sam dziennik zamieszcza jeszcze wiadomość z Konstantynopola, że rząd turecki zgodził się na prowizoryczne odstąpienie Solumu tylko wskutek silnego nalegania Anglii.

„Główna rzecz — posiadamy Solum!” — kończą „Daili-News” dość niespodziewanie.

Zdaje się, że „Lokal-Anzeiger” otrzymał z góry polecenie pisania w duchu, któryby wywołał tarcie pomiędzy Anglikami i Włochami, oburzając tych ostatnich na postępowanie rządu londyńskiego. Próby podobne ze strony prasy niemieckiej są znane. Podejmowała je, chcąc pokłócić Anglię z Francją, potem Anglię z Rosją, teraz próbuje tego samego z Włochami.

O traktat rosyjsko-amerykański.

Z powodu zerwania traktatu rosyjsko-amerykańskiego „Riecz” pisze, że „sprawa nie polega oczywiście na stracie, jaką ta czy owa strona poniosła wskutek zerwania traktatu.”

„Pod tym względem — pisze dalej „Riecz” — straty Amerykanów z pewnością są większe od naszych. Chodzi tu o moralne znaczenie kroku rządu amerykańskiego — o to znaczenie, jakie staje się jasnym z całej agitacji, poprzedzającej zerwanie.”

Niezadowolenie amerykańskiej opinii publicznej zostało wywołane przede wszystkim przez nasze postępowanie z Żydami amerykańskimi, którzy muszą przyjeżdżać do Rosji. Ale niepodobna zaprzeczyć, że za tym powodem ukrywa się poważniejsza i szersza przyczyna, polegająca wogóle na położeniu Żydów w Rosji. Nie mamy najmniejszego powodu uważać tego ciosu za uderzenie wymierzone w stronę Rosji. To uderza w wojujący nacjonalizm rosyjski.”

„Nowoje Wremia”, przeciwnie, cieszy się z zerwania traktatu.

„Towary amerykańskie na rynku rosyjskim wyparte będą przez towary angielskie i niemieckie.”

kie. Wykonanie przez rząd amerykański kaprysu lordów żydowskich kosztować będzie przemysł amerykański nie tanio. Nowy traktat powinien być opracowany na podstawach korzystniejszych dla nas niż umowa z r. 1832".

To pisze „Nowoje Wremia” w jednym artykule. W drugim jednak, pióra Mienszykowa, zaznaczono możliwość bardzo realnych skutków handlowo-przemysłowych. Ameryka panuje na rynku bawełnianym, a Rosya rok rocznie płaci Ameryce 120 milionów za bawełnę.

„Ameryka — pisze dalej Mienszykow — zaczyna grozić wielkimi nieszczęściami. Zamierza sprzedawać bawełnę nie w postaci surowej, lecz w postaci obrobionych tkanin. Innymi słowami Amerykanie chcą milionom europejskich, a w tem i rosyjskich robotników odebrać chleb”. „Pierwszym wynikiem tego będzie zamknięcie u nas kilku fabryk i głód trzeczsetysięczonej armii robotników, wyrzuconych na ulicę”.

Jeżeli te perspektywy są prawdziwe, to zadowolenie „Nowoje Wremia” jest conajmniej dziwne.

Mienszykow, wypuściwszy taką racę złowrogą, pociesza się tem, że plantacje bawełny w Azji Środkowej się zwiększą.

Ten sam pogląd wypowiadają „S.-Pieterburskija Wiedomosti”, twierdząc, że „plantacje bawełny w Turkiestanie dosięgły takich rozmiarów, że Rosya wcale nie będzie potrzebowała bawełny amerykańskiej”.

„Russkoje Słowo” znów zwraca uwagę na to, że z tego co Mienszykow pisze, wynika wniosek, że przemysł rosyjski nie może widocznie się tak łatwo obyć bez bawełny amerykańskiej i że jeżeli będą naznaczone cła zakazujące wwozu towarów amerykańskich, (jak radzi „Nowoje Wremia”), to to nie bardzo przerazi Amerykanów.

„Koniec końców — pisze „Russkoje Słowo” — byłaby to wojna ekonomiczna i handlowa, która dotyka interesów przemysłu i mas pracujących”.

„Russkoje Słowo” pisze dalej, że „oczywiście polityka nacjonalistyczna nie mała pomogła do takiego zaostrzenia stosunków. Nie dalej jak latem r. b., wśród rozporządzeń rządowych Amerykanie mogli przeczytać rozporządzenie ministra spraw wewnętrznych, pozwalające posłowi Stanów Zjednoczonych w Konstantynopolu, żydowi Straussowi, na czasowy pobyt w Petersburgu i Kijowie”.

„Zapewne, że cały amerykański świat polityczny nie mała skonfundowała uroczystość tej deklaracji”.

Ta ostatnia sprawa — paszportowa, jak zapewniają dzienniki amerykańskie, odgrywa w konflikcie nie małą rolę. Według informacji tamtejszy rząd rosyjski na razie polecił konsulom rosyjskim w Ameryce, aby przy wizowaniu paszportów postępowali z większą łagodnością niż dotychczas. O ułatwieniach paszportów ani tembardziej o przyznaniu Ameryce koncesji na wolny przejazd obywateli amerykańskich jeszcze nie ma mowy.

Kolej Bagdadzka.

W obecności cesarza Wilhelma i najwyższych dygnitarzy państwa, wygłosił w tych dniach w Berlinie odczyt o kolei Bagdadzkiej p. Gwinner, dyrektor Banku Niemieckiego, a więc instytucji finansowej, która podjęła się sfinansowania budowy tej kolei. Zaznaczył on na wstępie, że Anglia sama poniekąd winna, iż kolej ta stała się przeważnie niemieckim przedsięwzięciem. Niemcy bowiem przyznali początkowo Francji 40 procent udziału finansowego i gotowi byli przyznać także Anglii odpowiedni udział.

Anglia tymczasem, zamiast przyłączyć się do tego dzieła, rozpoczęła przeciwko niemu polemikę dziennikarską, a nadto sprawiła, że i Francja sama zredukowała swój udział finansowy do 30 procent. Wobec tego Niemcy zmuszone były same wziąć na siebie ciężar budowy kolei. A ciężar to bardzo znaczny. Wraz z kolejami anatolijskimi cała ta sieć kolei pochłonie w postaci kosztów budowy pół miliarda marek.

Z powodu trudności terenu budowa jest bardzo kosztowna. Jeden kilometr kolei kosztuje nie raz do miliona marek. Za kolej Bagdadzka rokuje piękne widoki. Jej rentowność jest zapewniona. Wprawdzie przedtem jeszcze będzie trze-

ba wydać około 30 milionów na nawodnienie gruntów, które ona przecina, lecz gdy to się stanie, rozwinie się tam zapewne wspaniała wprost produkcja rolnicza, zwłaszcza produkcja bawełny, która uniezależni Niemcy od angielskich i amerykańskich targów bawełny. Nadto odkrywa tam już także obfite źródła nafty. Czysto niemieckim przedsięwzięciem kolej ta jednakże i dziś jeszcze nie jest. W jej radzie nadzorczej zasiada obok 11 Niemców, 8 Francuzów i jeden Szwajcar.

Oto treść odczytu dyr. Gwinnera. Prasa niemiecka wielkie okazuje zadowolenie z powodu rzekomych dobrych widoków kolei, w Anglii natomiast zapowiedź, że dzięki tej nowej drodze Niemcy jeszcze skuteczniej będą mogły konkurować z angielskim przemysłem bawełnianym, a może i na innych polach, nie mówiąc już nic o politycznej stronie tej sprawy, wywołała nową niechęć do Niemiec.

CHEŁMSZCZYZNA.

Lwowska „Gazeta Wieczorna” podaje w sprawie odezwy wydanej przez Koło polskie do społeczeństwa polskiego z powodu Chełmszczyzny następujące szczegóły;

„Jak się dowiadujemy z miarodajnych sfer Koła polskiego, w manifestie, wydanym do społeczeństwa polskiego, został opuszczony ustęp o poruszeniu sprawy chełmskiej w delegacjach. Stało się to wskutek osobistej interwencji posła Jarońskiego, który przybył z Petersburga do Wiednia i prosił, aby sprawy chełmskiej w delegacjach nie omawiano. Przeciwno tej prośbie podniosła się w Kole polskim silna opozycja, na której czele stanął prezes Koła polskiego dr. Biliński. W przemowie podniósł on, że podniesienie sprawy chełmskiej w delegacjach może przynieść sprawie polskiej jedynie korzyści. Ostatecznie ustęp, omawiający ten sposób podniesienia sprawy chełmskiej, opuszczono”.

„Kuryer Lwowski” donosi w telegramie z Wiednia, iż posłowie Słowiński i Tetmajer podjęli akcję, w celu poruszenia sprawy chełmskiej w delegacjach. Obydwaj krzają się, aby sprawa chełmska w ten czy inny sposób znalazła swój wyraz na terenie polityki austriackiej.

W Berlinie podczas zgromadzenia wyborczego uchwalono rezolucję redaktora „Dziennika Berlińskiego”, Krysiaka, protestującą w imieniu 30,000 zamieszkałych w Berlinie Polaków przeciwko projektowi chełmskiemu.

W Dumie państwowej rozprawy ogólne w sprawie projektu chełmskiego wznowione zostaną d. 23 stycznia r. p.

Bobrinskij, biskup Eulogiusz i inni „patryoci”, podczas rozważania projektu chełmskiego, niejednokrotnie powoływali się na poglądy b. generał-gubernatora warszawskiego, feldmarszałka Hurko, który rzekomo był za wyodrębnieniem Chełmszczyzny.

„Russkoje Słowo” w numerze środowym z d. 20 b. m. zamieściło list byłego wiceministra spraw wewnętrznych, Hurko, w którym to liście syn feldmarszałka ustala prawdę.

„Feldmarszałek — są słowa syna — był nieubłaganym przeciwnikiem rusyfikacji, a tym, który przeprowadzał rusyfikację Polski, był kurator okręgu naukowego, Apuchtin, którego działalność Hurko krytykował w najpoddajszym memoryale z r. 1890”.

W memoryale tym — pisze Hurko-syn — była mowa o niemożliwości zrosyjszczenia narodu, posiadającego wielowiekową kulturę i literaturę. Rusyfikacja doprowadza do wręcz przeciwnych wyników, powodując nienawiść.

„Ojciec mój — oświadcza były wiceminister — był też niezłomnym przeciwnikiem wyodrębnienia Chełmszczyzny, a miał głębokie przekonanie, że żadnymi administracyjnymi przekrawaniami nie podobna obronić jednej lub oślabić drugiej narodowości”.

Do tego, zdaniem jego, niezbędne są inne sposoby.

Ludność rosyjska znajduje się nie tylko na Chełmszczyźnie, lecz i w innych miejscowościach czyli tym sposobem byłoby trzeba wszędzie wyodrębnić.

W końcu p. Hurko protestuje przeciwko powoływaniu się posłów na zdania osób, dawno zmarłych i wątpi, czyby feldmarszałek Hurko w

warunkach dzisiejszych stał po stronie obrońców wyodrębnienia.

Wypadki w Persyi.

Donoszą z Tebryzu pod dniem 23 b. m.: Rozpoczęta w piątek wymiana strzałów przybrała charakter poważny. Pomimo odstrzeliwania oddziałów z dachów domów i bazarów fidaże energicznie zaatakowali. Bagseremal, gdzie obozowało wojsko rosyjskie, które fidażów odparło strzałami mitraljez i armat. Fidaże ranionych rosyjan dobijali i nieludzko pastwili się nad ciałami poległych żołnierzy i kozaków. Wobec wrogiego zachowania się persów, członkowie kolonii rosyjskiej ukryli się w gmachu konsulatu. Bank rosyjski również był ze wszystkich stron ostrzeliwany, urzęduicy gmachu nie mogli opuścić i zmuszeni byli tam przebywać do późnej nocy, dopóki wojsko rosyjskiemu nie udało się ich uwolnić i przeprowadzić do konsulatu. Rano artyleria rosyjska ostrzeliwała cytadelę, gdzie znajdowały się główne siły fidażów. Cztery roty z dwoma armatami przeszły walcząc przez miasto ku konsulatu rosyjskiemu i z powrotem, aby oczyścić ulice. Nastrój wojsk rosyjskich dobry.

W Adiczaju trwała silna wymiana strzałów; rosyjski oddział kozacki osłania gmachy zarządu kolei tebryskiej. Konsulat generalny strzeżony jest przez 32 strzelców i 26 kozaków.

Oddział wojskowy, który strzeże konsulatu, ponosi straty. W domu sekretaryatu zabity został żołnierz i raniony podolicer, jak również ranił oficer, który wyszedł z 10 strzelcami na pomoc 7 żołnierzom, broniącym domu sekretaryatu.

Z Dżulfy donoszą; Większość poddanych rosyjskich w Tebryzie znalazła schronisko przy oddziale wojskowym. Stan jest alarmujący.

D. 23 b. m. rano przybyła do Dżulfy pierwsza część nowego oddziału w sile roty 5 pułku strzelców oraz seciny kozaków i niezwłocznie udaje się do Tebryzu.

Z Tebryzu donoszą; Komunikacja z Rosją podtrzymywana jest tylko przez telegraf indoeuropejski. Telegraf perski i telefon podrzędny w Dżulfie nie są czynne. Początki konsularnej nie było można odesłać. Przerwali komunikację z rogiatką Adżiczajską nawet na ulicach.

Daje się odczuwać wielki brak chleba i mięsa. Bazary są zamknięte. Z niektórych sklepów wywożony jest towar z obawy rabunku.

W nocy pośpiesznie wyruszył z Dżulfy do Tebryzu nowy oddział, składający się z piątego pułku strzelców baterii górskiej i seciny kozaków.

Z Dżulfy donoszą pod d. 24 b. m. udający się do Tebryzu oddział szczęśliwie przeszedł wóz Daradzki, o 20 wiorst od Dżulfy, w którym spodziewano się napadu persów.

Z Tebryzu otrzymano telegram następujący; Po stronie stanowisk oddziału rosyjskiego co pewien czas słychać wymianę strzałów i pojedyncze wystrzały z armat.

Z Teheranu otrzymano pod d. 25 b. m. telegram następujący;

Shuster otrzymał dymisy. Medżyliś rozwiązany.

W mieście spokój.

DŻULFA, 25 grudnia (P). W Tebryzie wymiana strzałów trwa. Zrana przybyły dwie roty strzelców, wysłane wczoraj na samochodach.

LONDYN, 25 grudnia (P). Do agencji Reutersa telegrafują z Teheranu, że wicegubernator Tebryski donosi, iż rosyjanie z zimną krwią urządzili rzeź perskich kobiet i dzieci. Uwaga; Wobec wyraźnej niełogiczności pogłoski Ag. pet. tel. zapytała swego korespondenta tebryskiego, co mogło być przyczyną rozpowszechniania tego rodzaju wiadomości. W ministerium spraw zagranicznych niema żadnych danych, któreby potwierdziły komunikat agencji Reutersa.

TEHERAN, 25 grudnia (P). Rząd perski doręczył posłowi rosyjskiemu notę z zawiadomieniem o przyjęciu wszystkich trzech żądań ultimatum rosyjskiego.

Szanownym naszym prenumeratorom zamiejscowym przypominamy o odnowieniu prenumeraty na kwartał następny i uregulowaniu zaległej opłaty.

Administracja „Rozwoju“.

KALENDARZYK TERMINOWY.

IMIONA SŁOWIAŃSKIE. Dziś Radomyśla. Jutro Godziszawa.

TEATR POPULARNY. (Konstantynowska nr. 16). Dziś „Żywy trup”, dramat Tolstoja. Początek o godz. 8 min. 15 wieczorem. Jutro „W pogoni za wdowieństwem”. Początek o godz. 8 min. 15 wieczorem.

MUZEUM NAUKI I SZTUKI (Zielona 8), otwarte codziennie od godziny 4 po południu do 10 wieczorem; w niedziele i święta od godziny 12 w południe do 10 wieczorem.

KRONIKA.

(h) **Pasterka.** W niedzielę o północy wszystkie świątynie były przepelnione pobożnymi na „Mszy pasterskiej”. Przez obydwie dni świąt również na nabożeństwach w świątyniach było przepelnienie.

(h) **Zo świąt.** Fatalna pogoda przez całe trzy dni świąt, wpływała ujemnie na humory mieszkańców naszego grodu. Od rana do wieczora deszcz lał bezustannie, to też i ruch na mieście był bardzo mały.

Teatry i cyrk cieszyły się powodzeniem, na wszystkie przedstawienia bilety rozsprzedano.

(x) **„Gwiazdka“.** Z powodu świąt Bożego Narodzenia, podług zwyczaju lat ubiegłych, 1500 dzieci szkoły fabrycznej I. K. Poznańskiego obdarowano w dniu 23 grudnia różnymi łakociami, na które firma wydaje co rok przeszło 500 rubli.

(d) **Osobiste.** Wczoraj bawił w Łodzi gubernator piotrkowski szambelan Jaczewski, J. E. był obecny na przedstawieniu popołudniowym operetki polskiej w teatrze Wielkim, poczem wieczorem wyjechał do Piotrkowa.

— (a) Były prezydent m. Łodzi p. Kazimierz Sobieszkański mianowany został zarządzającym gmachami teatrów rządowych warszawskich.

— (a) Nadetatowy inżynier budowniczy piotrkowskiego rządu gubernialnego, p. Bzowski, delegowany został do Łodzi dla pełnienia obowiązków inżyniera miejskiego, jako inżynier wolno-najemny.

(a) **Ekspedycya handlowa.** Oddział ministerium handlu i przemysłu zawiadomił Łódzki Komitet giełdowy o organizującej się wyprawie handlowej na Blizki Wschód, według programu opracowanego przez komisję przy ministerium handlu i przemysłu z udziałem przedstawicieli organizacji handlowo-przemysłowych firm i banków.

Wyjazd zapowiedziany jest z Odesy w początkach stycznia r. p. a podróż trwać będzie 2 miesiące. Członkowie wyprawy będą mieli na statkach Rosyjskiego Towarzystwa żeglugi parowej i handlu podróż bezpłatną, jak również przewożone będą bezpłatnie te wzory towarów, jakie uznane będą przez firmy handlowe za pożyteczne do wzięcia z sobą.

Delegowani do wyprawy członkowie ministerium, jak również przedstawiciele dyplomatyczni rosyjscy i agenci zagraniczni nie omieszkają ze swej strony okazać współdziałania.

Kancelarya ministerium handlu i przemysłu prosi Łódzki Komitet giełdowy o zawiadomienie firm, które pragnęłyby uczestniczyć w wyprawie, wysyłając swoich przedstawicieli, aby doniosły o tem kancelaryi nie później niż do dnia 6 stycznia r. p., wymieniając przytem nazwiska delegatów.

Marszruta ekspedycji obejmuje: Warnę, Konstantynopol, Saloniki, Smirna, Mersina, Beyrut, Jaffa, Port-Said, Aleksandrya i Trapezund.

Wykaz towarów, co do których zaprojektowano przeprowadzić badanie: spirytus, węgiel i inne wytwory przemysłu górniczego, nafta i oleje mineralne, cukier, mąka, manufaktura, towar leśny, zapalki, fajans, szkło, wyroby metalowe, papier, tekturę, towary aptekarskie i perfumerya, skóry, obuwie i t. d.

Kwestyonaryusz, obejmujący sprawy zakwalifikowane do zbadania:

1) znaczenie oddzielnych punktów w charakterze zysków konsumcyjnych i rozdzielczych i rozmiar ich obrotów; 2) główni konkurenci; 3) dobroć towarów żądanych w miejscowościach (rozmiar, waga, gatunek i t. p.); 4) warunki, koszty dostawy towarów (sposób przewozu, taryfy kolejowe i frachty); 5) warunki wyładunku, przechowywania i przewozu na miejscu; (podatki miejscowe, formalności celne, składy celne i inne); 6) ceny towarów zagranicznych na miejscu i ceny, podług których mogą być sprzedawane towary rosyjskie; 7) organizacya zbytu towarów rosyjskich; 8) miejscowe zwyczaje handlowe, sposoby i warunki zakupu i sprzedaży (hurtowy i detaliczny), warunki rozrachunku i terminy wykonywania obstałunków. Zakup towarów, znajdujących się na składzie i według wzorów. Żądane opakowanie.

9) Zdolność kredytowa kupców i pośredników, własni agenci na miejscu, wysyłanie komiwojażerów; sprzedaż według wzorów; urządzenie składów i wystaw wzorów; 10) możliwość wysyłania towarów pocztą. Rozmiar nadchodzących tym sposobem towarów zagranicznych.

11) Znaczenie banków w handlu na rynkach blizkiego wschodu. Warunki kredytu. Punkty, gdzie pożądana jest i możliwa organizacya oddziałów rosyjskich instytucji kredytowych.

(x) **Zarząd Towarzystwa „Lutnia“** w Łodzi niniejszym podaje do wiadomości panów muzyków, że wakuje stanowisko kierownika muzycznego instytucji na miejsce ustępującego dyr. Alojzego Dworzaczka. Wymaga się od pp. kandydatów: dyplomu z ukończenia wyższego zakładu muzycznego, rutyny w prowadzeniu zespołów chóralnych męskich, mieszanych oraz orkiestry, znajomości gry fortepianowej (akompaniamentu), umiejętności współzycia towarzyskiego, pewnego rozgłosu i wyrobionej opinii w sferach muzycznych.

Wzamin zarząd „Lutni“ ofiarowuje wynagrodzenie, zależne od kwalifikacyi kandydata, nie mniej jednak, jak 800 rubli rocznie, oraz mieszkanie kawalerskie, światło i opał.

Pp. muzycy, pragnący współubiegać się o to stanowisko, proszeni są o nadsyłanie ofert przed 1-ym lutego 1912 roku z załączeniem fotografii, curriculum vitae oraz poważnych referencyi pod adresem: Zarząd „Lutni“ w Łodzi Piotrkowska 108.

Zarząd „Lutni“ zastrzega się, że ostateczne zaangażowanie dyrektora może nastąpić tylko po bliższym osobistym porozumieniu się z kandydatem, wezwanym przez zarząd na skutek złożonej oferty i odbyciu próbnej lekcyi z chórem.

Wszystkie polskie pisma proszone są o przedrukowanie niniejszej odezwy.

(x) **Skup kolei W.-W.** Wobec tego, że sprawa skupu kolei warszawsko-wiedeńskiej na rzecz skarbu, z powodu feryi w Dumie państwowej, nie może być przeprowadzona drogą zwykłą przed dn. 14 stycznia 1912 r., postanowiono dokonać owego skupu w trybie art. 87 praw zasadniczych.

Odpowiedni ukaz ma być ogłoszony niebawem.

(x) **Z akcyzy.** Zarządzający skarbowym składem monopolowym zawiadamia nas, że do odpowiedzialności prawnej pociągani będą ci właściciele prywatnych składów napojów wysokokowych, którzy nie mając prawa otrzymywania ze skarbu wynagrodzenia za komisję, będą sprzedawali w zakładach swoich napoje wysokokowe ze stemplem „wynagrodzenie komis.“.

(a) **Echa pożaru.** Aresztowanych z powodu pożarów w fabrykach Tobiasza Białera właściciela placu fabrycznego i właściciela domu przy ulicy Widzewskiej № 92 i Efraima Lówa fabrykanta i właściciela domu przy ulicy Cegielnianej № 38 wypuszczono wczoraj wieczorem o godzinie pół do 11 z więzienia przy ul. Milsza № 29. Buchalter fabrykanta Lówa, Elia Elhoch (20 lat) siedzi jeszcze pod kluczem.

(a) **Ujęcie bandyty.** Łódzka policja śledcza aresztowała w Kaliszu niejakiego Kausa, który brał udział w ograbieniu jubлера Berkenwalda przy ulicy Nowomiejskiej № 14. Jak wyjaśniono obecnie, Antoni Kause, były robotnik fabryczny w Łodzi, ostatnimi czasy oddał się bandytyzmowi.

W Kaliszu wstąpił on do jednego z jublerów i zaproponował mu kupno zegarka. Jubler,

wiedząc już o napadzie w Łodzi, podejrzewając gościa, w czasie jego pobytu w sklepie zawiadomił policję, która aresztowała K. i oczekującą na niego przed sklepem kobietę. Pod silną eskortą odstawiono ich do łódzkiego wydziału śledczego. Naciśnięty w wydziale śledczym K. dał następujące wyjaśnienia:

Napadu na jubлера Berkenwalda dokonał on sam, lecz działał w porozumieniu ze znanym w Łodzi jublerem M. Gutentagiem (Nowy Rynek 3), który obiecał mu za skradzioną walizkę z kosztownościami 600 rb. i dał Kausemu 10 rb. zadatku.

Na zasadzie tego zeznania policja aresztowała Gutentaga, żonę jego i córkę w ich mieszkaniu, prócz tego dwóch służących J. Wejngarta i M. Kapłana.

W celu ustalenia osobistości bandyty wezwano do wydziału śledczego dwóch służących Berkenwalda. Bez namysłu poznali w nim bandytę, który okradł B. Następnie pod silną eskortą zaprowadzono Kausego do mieszkania Berkenwalda, który także go poznał.

Bandycie kazano zaprowadzić policję do magazynu Gutentaga. K. zaprowadził ich do sklepu w domu sąsiednim, na uwagę zaś, że magazyn G. znajduje się gdzieindziej, K. odparł, że zapomniał.

Podczas rewizyi w sklepie Gutentaga był obecny służący Berkenwalda, który jednak w przeszukiwanych przedmiotach nie znalazł kosztowności B. Prawdopodobnie Kaus wymyślił historię z Gutentagiem dla zwaleni na niego odpowiedzialności.

Na pytanie policji, gdzie Kaus schował walizkę z kosztownościami, wskazał on dom № 5 na Nowem Mieście, gdzie miał rzucić kosztowności do ustępu. Wezwano do wskazanego domu straż ogniową miejską, która jednak, mimo długich poszukiwań, nie znalazła niczego.

Wszystkie więc zeznania K. okazały się fałszywymi.

Staruszek Berkenwald nie opuszcza łóżka, cierpiąc silnie z powodu niezagojonych dotychczas ran. Stan jego zdrowia uważany jest za poważny.

Bandytę zamknięto w oddzielnej celi w więzieniu przy ulicy Milsza № 29. Towarzyszka jego, podobno żona, znajduje się w areszcie przy wydziale śledczym.

(h) **Przeciw pożarom.** W celu walki z pożarami, które w ostatnich czasach przybrały kolosalne rozmiary, policmajster miasta Łodzi, po porozumieniu się z gubernatorem piotrkowskim, rozesłał do komisarzów cyrkułowych okólnik następującej treści:

1) W chwili wybuchu pożaru natychmiast żądać od fabrykanta lub dzierżawcy fabryki ksiąg handlowych, by mieć dane o warunkach materialnych danej firmy.

2) W razie najmniejszego podejrzenia o podpalenie, aresztować fabrykanta lub dzierżawców.

3) Natychmiast zebrać dane, w którym towarzystwie i na jaką sumę ubezpieczono towar i maszyny.

4) Zbadać, czy towar spalony nie był w mniejszej ilości, niż w czasie ubezpieczenia.

5) Sekretnie zebrać dane o opinii danego fabrykanta lub dzierżawcy i czy nie groziło im bankructwo.

6) Zbadać, jakie maszyny i warsztaty znajdowały się w spalonej fabryce, jakiej były konstrukcyi i ile lat na nich pracowano.

7) O każdym pożarze bezzwłocznie zawiadomić sędziego śledczego.

Wogóle zebrać wszystkie dane, mogące ułatwić dochodzenie sądowe.

(h) **Dwa alarmy.** W ciągu świąt straż ogniowa była dwa razy alarmowana, lecz w obydwóch wypadkach po przybyciu na miejsce wezwania stwierdzono, że paliły się sadze.

(d) **Kradzież.** Z mieszkania Szymona Książkowskiego przy ulicy Piotrkowskiej nr. 119, z kieszeni marynarki, powieszanej w przedpokoju nieznanemu złoczyńca skradł portfel, w którym znajdowało się 210 rubli w gotówźnie i weksli na 237 rubli. Agentom wydziału śledczego udało się wpaść na trop złoczyńców. W sprawie tej aresztowano dwie osoby.

(a) **Aresztowano** jednego z pracowników tramwajowych, z powodu doniesienia władzom policyjnym, że 5 lat temu zabił w Łodzi rew-

rowego Iwanowa. Obwiniony podczas badania objaśnił, że oskarżycielką jest żona jego, prowadząca życie rozwiązane, z którą nie żyje.

(p) **Pogotowie ratunkowe** w ciągu ubiegłych dni świątecznych między innymi wzywano do następujących wypadków:

— Na ul. Rozwadowskiej nr. 1 Józef Maks, robotnik, lat 22, spadł z maszyny i zwichnął prawą nogę.

— W areszcie policyjnym na ul. Targowej nr. 14 aresztant Piotr Kwiatkowski, lat 55, usiłował się w celiwieżennej powiesić. W porę spostrzeżono, odcięto go i przyprowadzono do przytomności.

— Na ul. Widzewskiej nr. 69 Major Kornsztein, tkacz, lat 18, w celu samobójstwa napił się karbolu. — Na ul. Ogrodowej nr. 7 Maryanna Wolf, żona szewca, lat 42, także w celu samobójstwa napiła się jodiny. W obydwóch wypadkach lekarze Pogotowia niebezpieczeństwo usunęli. Przyczyny tych zamachów na swe życie nieznane.

— Na ul. Spacerowej nr. 27 Stanisława Zwenko, robotnica, lat 21, skoczyła z okna, upadła na podłogę i zwichnęła prawą nogę.

— Na ul. Łkowej nr. 1 w fabryce Kindermana Jakób Josiek, robotnik, lat 29, w maszynie, na której pracował, okaleczył silnie prawą rękę. Po opatrunku na miejscu wypadku, odwieziono go do kliniki dr. Kruszego na ul. Piotrkowskiej nr. 251.

— W ciągu ubiegłych dni świątecznych napadów, bójek, wogóle rozpraw nożowych, wynikłych w różnych okolicach miasta było 15 wypadków, z tych 4 ciężkie i ofiary ich ulokowano w szpitalach małżonkówn Pozańskich i Aleksandra.

(a) **Sprzedaż starych akt.** Jutro, o godzinie 12 w południe, w lokalu sądu gminnego na Bałutach (Zawadzka 27) odbędzie się licytacja na sprzedaż 50 púdów wycofanych z archiwum akt starych.

(a) **Kradzież w Zgierzu.** Nocy onegdajszej do spiżarni prezydenta m. Zgierza, p. Sokolika, dostali się złodzieje i skradli kilka sztuk drobiu, różnych produktów spożywczych, oraz napojów na sumę około 100 rb. Policja wpadła już na trop złoczyńców.

SZTUKA.

(x) **Teatr popularny.** Z kancelaryi teatralnej komunikują nam:

Dziś we środę wieczorem odegrany będzie po raz 3-ci sensacyjny dramat Lwa Tołstojap. t. „Żywy trup“ w 6-ciu aktach.

Jutro we czwartek komedia w 4 aktach „W pogoni za wdowieństwem“.

W piątek po raz drugi wyborna komedia w 4 aktach Bałuckiego „Flirt“.

W sobotę po południu dla młodzieży po cenach najniższych ukaże się sztuka w 5 aktach p. t. „Koniec Mesyasa“ wieczorem zaś najnowszą premiera w 4 aktach p. t. „Tajemniczy Dżem“ czyli „Król włamywaczy“.

Utwór ten grany jest obecnie na scenie warszawskiej od trzech tygodni z olbrzymim powodzeniem.

Operetka polska pod kierunkiem Juliana Myszkowskiego na czas świąt rozbiła swe namioty w teatrze Wielkim. Wystawiono pięć operetek; między innymi „Manewry Jesienne“ Karola Bakony.

Autor osnuł libretto na tle wielkich manewrów armii austriackiej. Szwadron huzarów tej armii zakwaterował się w pałacu baronowej Rizivon Marbach, młodej wdówki, która, otrzymawszy w prezencie przedślubnym od barona Marbacha obszerne włości, porzuciła porucznika tego szwadronu Lorento, którego ojciec pod przymusem sprzedał włości baronowi. Młody porucznik posłuszny rozkazom swej władzy, podszedł pod pałac pięknej Riziv, lecz zaprzysiął, że progu tego domu nie przestąpi. Noc postanawia spędzić na ławce ogrodowej, o czym dowiedziawszy się Riziv, od oficerów uprzejmie przez nią przyjętych, schodzi do ogrodu, namawia porucznika, by przyjął gościny i darował jej winy, lecz on obstaje przy swoim postanowieniu, zaznaczając pod słowem oficera, że raz przestąpiwszy progiv uwodzicielki, piłby i tańczył bez upamiętania.

W salach baronowej wre życie podniecone, szampan się leje strumieniami, oficerowie zapominają o manewrach, o nieprzyjacielu. Huk armat, sygnały bojowe słychać w oddali, lecz oni ich nie słyszą, tańcząc zapamiętale. Porucznik się posłańców jednego po drugim, wzywa kolegów, by spieszyli na pozycyę, lecz oni porwani wirem zabawy, na nikogo nie zwracają uwagi, Lorento zapomina o słowie, danem baronowej, wbiega do salonu, wzywa kolegów do obowiązku, którzy porzucają tany, spieszą na pozycyę, lecz Lorento piękna Riziv zatrzymuje, przypomina mu dane słowo. Poddaje się on swemu fatum, pije i tańczy, a w czasie tym nieprzyjaciel zdobył pozycyę, za co Lorento ma być oddany pod sąd wojenny.

Generał Lochang (Myszkowski) wskutek przegranej batalii, grozi wszystkim oficerom degradacyą, a w szczególności surową karą porucznikowi; lecz dowiedziawszy się, że córka jego Treska kocha się w poruczniku, mięknie i skazuje go tylko na 24 godziny aresztu domowego.

Muzyka Emeryka Kalmana, lekka i melodyjna, mile wpada w ucho.

Dobrze wywiązali się z zadania: p. Myszkowski, pani Krzesińska, p. Krawczyński i pani Orwiczówna. P. Dunemant, w roli Kadeta przeszczarował. Z roli pełnej humoru, zrobił błazna cyrkowego, niesmacznego. Reszta obsady dostrajała się do całości zupełnie zgodnie.

W operetce polskiej jest kilka sił wcale dobrych; pani Krzezińska rozporządza dość silnym głosem, zaś p. Krawczyński posiada ładny tenorowy głos o dużej skali, tylko należy więcej pracować nad rytuną aktorską. Pani Orwiczówna ma głos słaby, ale zato dużo wdzięku i finezyi.

Dziś wieczorem ostatnie przedstawienie po raz pierwszy „Noc miłości.“

Należy się uznanie p. Myszkowskiemu za dobrą reżyseryę i wystawę, a p. Lasockiemu za dobre kierownictwo kapelą.

Z KROLESTWA.

(a) **Z Piotrkowa.** Dziś zjechał do Piotrkowa 4 wydział karny Izby sądowej warszawskiej, w celu rozważenia sprawy 57-iu, oskarżonych o należenie do frakcyi rewolucyjnej P. P. S. Akt oskarżenia zarzuca obwinionym następujące przestępstwa: 1) w dniu 16 lutego 1905 r. zabójstwo fabrykanta Schöna w Sosnowcu, w chwili, gdy jechał do fabryki; 2) od lutego 1907 do marca 1908 o spełnienie zabójstw na osobach 9 strażników w powiecie będzińskim; 3) w marcu 1907 r. zabójstwo robotnika, Władysława Peksa, w Grabowie; 4) w lutym 1907 r. napad na składy monopolowe w Poddębciu i Strzemieszycach i rabunek tysiąca rubli gotówką; 5) w dniu 17 marca 1907 r. napad na furgon pocztowy w Strzemieszycach i rabunek 3,000 rb.

Wśród oskarżonych znajdują się Lubicki i Dałach, w mieszkaniu których członkowie występnej organizacyi ukrywali się i mieli skład broni. Do sprawy wezwano 100 świadków. Obronę wnoszą adwokaci przysięgli z Petersburga, Warszawy i Piotrkowa.

(a) **Napad bandycki.** Na drodze pomiędzy Krzepicami a Częstochową z niedzieli na poniedziałek w nocy na jadących kilku kupców furmanką napadło 10 uzbrojonych bandytów pod miastem Kłobuck. Pod groźbą zabójstwa zrabowali kupcom 6 tys. rubli gotówką, weksle i różne przekazy.

Gdy napadnięci dojechali do Częstochowy, zawiadomiona o zajściu policja wysłała oddział strażników, którzy aresztowali kilka podejrzanych indywiduów.

(a) **Świątokradztwo w Piotrkowie.** W ubiegły piątek do kościoła Dominikanów, przy ul. Mostkowskiej w Piotrkowie, zakradł się jakiś złodziej, który usiłował rozbić skarbonkę w kaplicy.

W chwili tej, wszedł miejscowy ksiądz Lipiński. Na widok ks. L. złodziej zaczął uciekać. Wezwana na pomoc służba kościelna dopędziła go na ulicy Toruńskiej i aresztowała złoczyńcę, który, jak się okazało, był dawniej skazany na ciężkie roboty, skąd uciekł.

Świątokradzcę osadzono w więzieniu. W puście znajdowało się tylko parę monet miedzianych.

Wojna turecko-włoska.

Do portu Massowa wprowadzono parowiec turecki „Kaisarye“, aresztowany, jako podejrzany przez krażownik włoski „Pulia“, pomimo, że miał wywieszoną flagę Czerwonego Półksiężycza. Rewizya stwierdziła, że statek nie jest szpitalny. Przypuszczają, że statek przewoził wojska tureckie na wybrzeże arabskie. Statek skonfiskowano.

— Agencya „Stefani“ zaprzecza wiadomości o Konstantynopola o zdobyciu przez turków Zan-zuru i wyparcia stamtąd włochoów.

— Marconi urządził stacye radiotelegraficzne na wszystkich punktach zajętych przez włochoów w Tripolisie. Stacye te są w takim łańcuchu, że

Tobruk ma teraz połączenie bezpośrednie z Włochami.

Kierownik ekspedycy austriackiej do Sahary Artbauer został z rozkazu głównodowodzącego wojskami włoskimi wydany z Tripolisu, ponieważ przekonano się, że wysyłał do Austryi korespondenecy wojenne.

Z Tobruku donoszą; Na oddział włoski, który strzegł okopów na południowym brzegu zatoki, napadli turcy 22 b. m. Po sześciogodzinnej bitwie włosi stracili 6 poległych w tem 2 oficerów i 16 ranionych, z tych 1 oficera. Wojsko turecko-arabskie w sile 1000 ludzi poniosło znaczne straty. Okręty wojenne popierały włochoów ogniem.

Dzienniki konstantynopolijskie drukują wezwanie wszystkich ulemów w Turcyi. Ulemowie zwracają się z tem wezwaniem do wszystkich wierzących mahometan, żądając ogłoszenia wojny świętej przeciwko włochoom. Niesłychanie ostry ton proklamacyi wywołał olbrzymie wrażenie w szerokich kręgach ludności.

Rewolucya w Chinach.

W Czifu nastąpił wybuch bomby podczas przygotowywania jej w forcie. Trzech ludzi zostało zabitych i 10 ranionych.

Twierdzenie, jakoby Anglia i Japonia działają w Chinach wspólnie celem podtrzymania wrazie potrzeby siłą oręża rządu monarchicznego, jest nieprawdziwe. Rząd angielski razem z innymi mocarstwami stara się pomóc Chinom w ich dążeniu stworzenia sobie takiego rządu silnego, który opierałby się o zaufanie narodu.

Tanszaow w Szanhaju telegraficznie zaproponował Juanszikkajowi ustanowienie rzeczpospolitej chińskiej, otrzymał jednak odpowiedź odmowną.

W Urdze utworzył się komitet tymczasowy dla zarządzania Mongolją. W skład komitetu weszło sześciu księciów dziedzicznych i duchowny, przedstawiciel Dalaj-Lamy, oprócz tego tworzy się jeszcze gabinet i czynione są pośpiesznie przygotowania do osadzenia na tronie Chutukty. Przyzywają wojska mongolskie i księżęta.

Izba konstytucyjna w Pekinie postanowiła przedłużyć rozejm i zapobiedz rozpoczęciu akcji wojennej, jeśli do d. 29 b. m. rokowania nie będą ukończone.

Rząd pośpiesznie zakupuje w Czili i Szańduń prowiant dla wojsk, gromadząc go w Tjańsiń.

Pożyczka patriotyczna ma słabe widoki powodzenia. Urzędnicy nie są zadowoleni z przymusowego zapisywania się na pożyczkę składkową.

TELEGRAMY.

Petersburg, 23 grudnia. (P.) Prezes Rodzianko wzywa członków Dumy i publiczność, obecną na galeryach, aby wysłuchali stojąco Najwyższego ukazaw do Senatu Rzadzającego:

„Na zasadzie art. 99 Zasadniczych Praw Państwowych, rozkazujemy prace Dumy państwowej przerwać 10 (23) bieżącego grudnia, oznaczając na ich wznowienie d. 10 (23) stycznia 1912 roku. Senat Rzadzający nie zaniedba do wykonania niniejszego dokonać odpowiedniego zarządzenia.“

Na oryginalie własną Jego Cesarskiej Mości ręką napisano:

„MIKOŁAJ“.

Prezes Rodzianko wygłasza dla Najjaśniejszego Pana „hura“. Okrzyki „hura“ rozlegają się w sali posiedzenia.

Następne posiedzenie odbędzie się dnia 10 (23) stycznia 1912 r.

Petersburg, 26 grudnia. (P.), Urzędowe. Do ministeryum spraw zagranicznych nadeszła dzisiaj depesza, zaprzeczająca doniesieniu ag. „Reutera“, jakoby wojska rosyjskie znecały się nad kobietami i dziećmi w Tebrysie. Depesza pochodzi od konsula generalnego w Tebrysie i brzmi, jak następuje: „Protestuję przeciw oszczerstwem rzuconemu na nasze wojska, obchodzące się po ludzku ze spokojną ludnością, mimo zwierzęcych wybryków fidażów, którzy pastwią się nad naszymi rannymi i zabitymi. Jeżeli były po-

szczególne wypadki śmierci niewinnych, to mogło to zdarzyć się podczas bombardowania znajdujących się w pobliżu obozu rosyjskiego domów, skąd strzelano do naszego oddziału. powodując znaczne straty. Wszystkim kobietom, dzieciom i mężczyznom wyprowadzonym z zajętych domów, naczelnik oddziału udzielił schronienia na przedmieściu Bagiszemal, gdzie stoi oddział rosyjski. Stamtąd zostali oni z rozporządzenia mojego przy pomocy spokojnych mieszkańców i pod konwojem naszych żołnierzy odprowadzeni do miasta. Przytem zabity został zdradziecko nasz oficer, ks. Wachwachow, spełniający wspomniane wyżej polecenie.

Londyn, 25 grudnia. (P.) Do agencji Reutersa telegrafują z Teheranu: „Wicegubernator tebryski donosi, iż rosyjanie z zimną krwią urządzili rzeź perskich kobiet i dzieci. (Uwaga Ag. Pet.: Wobec wyraźnej nielogiczności pogłoski, Ag. Pet. tel. zapytała swego korespondenta tebryskiego, co mogło być przyczyną rozpowszechnienia tego rodzaju wiadomości. W ministerium spraw zagranicznych niema żadnych danych, któreby potwierdziły komunikat agencji Reutersa).

Teheran, 25 grudnia. (P.) Rząd perski doręczył posłowi rosyjskiemu notę z zawiadomieniem o przyjęciu wszystkich trzech żądań ultimatum rosyjskiego.

Tebryz, 26 grudnia. (P.) Ogólne straty oddziału rosyjskiego w zabitych, rannych i zaginionych wynoszą 100 osób.

Dżulfa, 26 grudnia. (P.) Przybył pułk derbencki w celu pilnowania linii kolejowej. Wyruszą do Tebryzu 6 i 7 pułki strzelców, trzy setki kozaków, oraz dwie baterie górskie.

Petersburg, 27 grudnia. (P.) Nacyonalisci wnieśli do Dumy państwowej projekt: „Żydzi, obywatele Stanów Zjednoczonych, zamknięci mają wstęp do Rosji, niezależnie od stanowiska i rodzaju zajęcia. Następnie w trzech punktach nacyonalisci proponują zwiększenie cła na towary amerykańskie i podwyższenie opłat od puda na okrętach, płynących pod flagą amerykańską”.

Tokio, 27 grudnia. (P.) Odyła się tajna narada gabinetu przy współudziale Oyamy, Kamury, Macumati i Jamagaty. Obradowano nad sprawami chińskimi. Gazety piszą, że wobec niezdecydowanego stanowiska Anglii, rząd japoński samodzielnie opracował plan działania co do wprowadzenia w Chinach porządku, niezależnie czy będzie tam monarchia, czy republika. Zniesiono cło wwozowe od ryżu koreańskiego.

Teheran, 27 grudnia. (P.) Około Kazaruna dokonano zbrojnego napadu na konsula angielskiego, jadącego pod znacznym konwojem jeźdźców kilijskich z Buniru do Sziraz. Konwojowi po gęstej strzelaninie udało się przebić do Kazarunu. Konsul przepadł bez wieści; znaleziono jego konia ranionego. Straty konwoju nieznane.

Teheran, 27 grudnia. (P.) Przywrócono komunikację telegraficzną między Tebryzem a Rosją.

Były usiłowania urządzenia wieców i zamknięcia sklepów, jednakże porządek natychmiast przywrócono. Demokraci w dalszym ciągu intrygują przeciw rządowi.

Szeik Ibrahim Zendżemi, który uczestniczył w ostatniej komisji parlamentarnej, usunięty został z biura partii demokratów.

Z ostatniej chwili.

Katowice, 27 grudnia. (wł.) Z powodu nieustalonej kandydatury wyborczej, forsowany przez prezesa regencji poznańskiej, burmistrz miasta Katowice Polman, coinał swoją kandydaturę. Tym sposobem kompromis hakatystyczny przeciw polakom w tym okręgu rozbił się.

Berlin, 27 grudnia. (wł.) Korespondent specjalny „Berl. Tageblattu“ donosi, że położenie wojsk rosyjskich pod Tabryzem jest w dalszym ciągu krytyczne, gdyż posiłki, które przybyły samochodami z Dżulfy są bardzo nieliczne. Do Tabryzu wyruszyła w marszu pośpiesznym część pułku strzelców i secina kozaków. Straty rosyjan wynoszą dotychczas około 150 ludzi.

Z powodu zaciętej obrony, rosyjanie zmuszeni byli zdobywać każdy dom oddzielnie. Generał-gubernator kaukaski wysłał na pomoc

Dnia 23-go grudnia r. b. zmarł w Warszawie członek Rady naszego Towarzystwa

s. t. p.

HENRYK ZIELIŃSKI

Niech Mu ziemia lekka będzie!

ZARZĄD I RADA
VI-go TOWARZYSTWA POŻYCZKOWO-OSZCZĘDNOŚCIOWEGO.

pułk kozaków i baterię artylerii, które mogą przybyć najwcześniej w piątek. W całej Persji panuje niebywałe wzburzenie.

Berlin, 27 grudnia. (wł.) Wczoraj wieczorem w przepełnionym kinematografie na Frankfurter Allé wybuchła panika z powodu zapalenia się filmy. W tłoku zaduszono dwoje dzieci: 7 dzieci i dwie kobiety zostały ciężko ranne, a wiele osób łżej.

Wiedeń, 27 grudnia. (wł.) Ogromne wrażenie wywołała tutaj wiadomość o czynie niewykrytych dotychczas sprawców, którzy włamali się na jednym z tutejszych cmentarzy do grobu księcia Aleksandra Karagieorgiewicza, ojca obecnego króla serbskiego i zabrali tylko czaszkę trupa, pozostawiając wszystkie kosztowności.

Sprawa ta wywołuje tutaj liczne komentarze.

Berlin, 27 grudnia. (wł.) Przyczyną trwającej od kilku dni, silnej niedyspozycji niemieckiego następcy tronu jest, jak donoszą pisma, zatrucie organizmu wskutek nadmiernego palenia papierosów.

Londyn, 27 grudnia. (wł.) „Times“ donosi, że rządy angielski i japoński zobowiązały się popierać chiński rząd cesarski, jeżeli toczące się obecnie układy pokojowe będą pomyślnie ukończone.

Rewolucyoniści skłonni są ze swej strony uznać monarchię, pod warunkiem, że władza monarchy będzie znacznie ograniczona.

Londyn, 27-go grudnia. (wł.) Do Hongkongu przybyły 4 nowe pancerniki amerykańskie, obecnie więc znajduje się na wodach chińskich 11 amerykańskich okrętów.

Lizbona, 27 grudnia. (wł.) Rząd portugalski ostatecznie postanowił sprzedać wszystkie kosztowności i przedmioty wartościowe byłego króla Manuela i wuja jego Miguela. Manuel założył przeciwko temu protest za pośrednictwem ambasadora angielskiego. Kosztowności te oceniono na 10 milionów rejsów.

O F I A R Y.

Na wpisy dla niezamożnych uczniów

Zebrane na popisie i choince w zakładzie frebrowskim p. Władysławy Chojnackiej:

Chojnacka 1 rb., Skotlewski 50 kop., Żmigrod 50 kop., Kahan 1 rb., Lewinówna 1 rb., Frenklówna 1 rb., Wójcikówna 1 rb., Szypermanówna 40 kop., Sulla 1 rb. 10 k., Sztrauchówna 1 rb., Gabrysiewicz 50 kop., Boye 50 kop., Wizońska 50 k., Smetkiewicz 50 kop., Kwaśniewscy 1 rb., Słupecki 20 k., Neufeld 20 k., Familier 20 k., M. Fuchsówna 50 k., C. Fuchsówna 40 k., Kartowska 20 k., Jesiukiewicz 1 rb., Czamańska 50 k., Szypermanówna 50 kop., Chelmiński 50 k., Neufeldówna 50 k., Alter 50 k., K. i S. Heyman 50 k., Lipszyc 50 k., Pikielnowie 50 k., Goldberg 50 k., Pikielna 50 k., Janowski 50 k., Marguliesówna 30 k., Wiener 50 k., Szawłowski 50 k., Jesinowski 50 k., Weiss 30 k., Germanówna 50 k., M. German 50 k., Hamburger 50 k., Zan-

Teatr Popularny Konstantynowska 16.

W piątek dnia 29-go grudnia 1911 roku

„FLIRT“

Komedia w 4-ach aktach Bałuckiego.

delewicz 50 k., Kohnówna 50 k. Ogółem 24 rb. 10 kop., Gertich 1 rb.

Kelnerzy z mleczarni Rydza jako karę 1 rb.

Na budowę kościoła św. Stanisława Kostki.

Kelnerzy z mleczarni Rydza jako karę 1 rb.

Na „Gniazdo“ Tow. opieki nad dziećmi.

Kelnerzy z mleczarni Rydza, jako karę 1 rb.

Stachulek i Zygmulek Katuszewscy 2 rb.

Zamiast choinki od Janusza, Stefana i Stacha Czarneckich 5 rb.

Bezimiennie 5 rb.

Na Pogotowie ratunkowe.

Kelnerzy z mleczarni Rydza jako karę 1 rb.

Na Gwiazdkę dla biednych dzieci.

Kelnerzy z mleczarni Rydza jako karę 1 rb.

Z WARSZAWY.

(Telefonem)

Ks. Stanisławowi Lubomirskiemu zabrakło funduszy do dalszego prowadzenia licznych przedsięwzięć. Aviata warszawska przejdzie pod zarząd przedsiębiorstwa „Auto“. Banki będą pruskie. Ruchomość i posąg księżnej Lubomirskiej, która przenosi się do Krakowa, dzięki intercyzie, uratowane. Książę Stanisław wyjeżdża za granicę.

Dr. B. Bejt

Średnia № 5, powrót.

Sp. choroby skórne, włosów, weneryczne, moczołciowe, i kosmetyka lekarska. Leczenie syphilisu Salvarsanem Ehrlich-Hata 606 (interwen) Leczenie eldktrycznością (elektrolizą) i masażem wibracyjnym. Godziny przyjęć od 8—1 i od 4—8 w. w niedziele i święta od 9—2 p.p. Dla Pań osobna poczekalnia. 5689

Piotrkowska 192 dawniej (200)

Lecznica zębów

M. Riesnik-Epstein.

Plombowanie i wyjmowanie zębów bez bólu. Specjalne laboratorium zębów sztucznych i złotych koron. Reperacje i przeróbki sztucznych zębów na poczekaniu. Ceny bardzo przystępne. 2599

Zakład chirurgiczno-ortopedyczny

D-RA TOMASZEWSKIEGO

2989 Andrzejka № 3. Telefonu 17-50.

Leczenie skrzywień kręgosłupa i kończyn, chorób stawowych i t. d. Gimnastyka lecznicza. Aparaty mechaniczne. Masaż wibracyjny i ręczny. Kąpiele elektryczno-słoneczne i gorącym powietrzem. Elektryzacja.

T-wo T. I. Hagen

Warszawa—Wierzbowa 8.

Jeneralna Reprezentacja na Cesarstwo i Królestwo Amerykańskich Kas Kontrolujących

NATIONAL

Każda reklamacja w kwestyi funkcjonowania kasy National zostanie natychmiast uwzględniona. 4107

Bilety po cenach niższych do połowy nabywać można codziennie od 10 -ej do 1 -ej i od 4 -ej do 8 -ej wieczorem w cukierni p. Komora, Dzielna róg Wschodniej do dnia przedstawienia do godziny 1 -ej po południu, od 5 -ej w kasie teatru lecz po cenach normalnych. 4754

Wydawnictwo Tow. Akc. S. ORGELBRANDA S^{ow}

NAPOLEON I.

(LEGIONY I KSIĘSTWO WARSZAWSKIE).

ALBUM ZAWIERAJĄCE OKOŁO TYSIĄCA ILUSTRACYJ — PODŁUG OBRAZÓW, PORTRETÓW, RZEZB, RYCIŃ (PAMIĄTEK) i t. d.

PRZYGOTOWAŁ DO DRUKU I OBJAŚNIŁ
== ERNEST LUNIŃSKI. ==

Cena Rb. 9. W ozdobnej oryginalnej oprawie według rysunku St. SAWICZEWSKIEGO **Rb. 11.**

Skład główny w księgarni E. WENDE i S-ka (T. Hiż i A. Turkuł)

DO NABYCIA WE WSZYSTKICH KSIĘGARNIACH.

5845

Nr. 1153 **Obwieszczenie.**

DYREKCYA

Towarzystwa Kredytowego miasta Łodzi

W zastosowaniu się do § 22 Ustawy Towarzystwa, Dyrekcyja podaje do powszechnej wiadomości, że zażądane zostały pożyczki na nieruchomości:

- 1) pod № 8091 przy ulicy Lipowej, przez Karola Kleindinstę, pierwotna Rb. 28.000;
- 2) pod № 6301 przy ulicy Piotrkowskiej i Sieradzkiej, przez Lajbusia i Rachlę małżonków Rosen, pierwotna Rb. 40.000;
- 3) pod № 1351 przy ulicy Krótkiej, przez Michała Lajba i Annę małżonków Król, pierwotna Rb. 45.000.
- 4) pod № 9040 przy ulicy Grabowej, przez Michała i Wilhelminę małż. Zander pierwotna Rb. 15.000.

Wszelkie zarzuty przeciwko udzieleniu zażądanych pożyczek stowarzyszeniu zechcą przedstawić Dyrekcyi w przeciągu dni 14 od daty wydrukowania niniejszego obwieszczenia.

Łódź, dnia 23 Grudnia 1911 r.

4111

Do wypożyczenia
PARYSKIE i WIEDEŃSKIE
MODELE Z NAJNOWSZYCH
FASONÓW SUKIEN BALOWYCH
I MASKARADOWYCH WYKONYWANE Z
WŁASNIEGO MATER.
SUKNIE DO SPREDAŃIA Nowy Rynek Nr. 5, I p. **M. KLEIN.**

Skład win

1835

M. D. OKOJEWA

Dzielna № 11

Zdrowie jest bogactwem i szczęściem!!!

Kto cierpi na żołądek, głowę i ogólne niedomaganie ten powinien pić **Wino żołądkowe № 7**, zatwierdzone przez rząd za Nr. 3478. Wino żołądkowe, zastosowane w Ekaterynburskim pułkowym lazarecie przy chorobach żołądka, wykazało znakomite rezultaty, co stwierdza świadectwo, wydane przez starszego lekarza w 1910 r., jak również w 1911 r. przez starszego lekarza szpitala Czerwonogórze, gdzie wino było z powodzeniem stosowane. **Wina żołądkowe № 7** w żadnych innych składach niema jak tylko w składzie win M. D. OKOJEWA, Dzielna № 11. **OLIWA** do lampek 20 kop. funt. **KNOTKI** bezpłatnie.

Dla wszystkich niebýwała okazja!!!

Po zlikwidowanej fabryce wyprzedajemy hurtowo i detalicznie piękne wełniane towary na damskie suknie i bluzki po bajecznie niskiej cenie. **Piotrkowska № 128, m. 13.** 4900

PRZENIW RZECZĄCZE
Najnowszy środek
„Salo-Pichilin”
Działanie również skutecznym w przypadkach...
Cena 10 kop. w apteczce...
1387-d

PISARZ

S. WEINTRAUB ŁÓDŹ,
ul. Południowa № 6
pisze do różnych instytucji rządowych apelacje, prośby i t. p. 4460

Sprzedaż Gramofonów

w dużym wyborze, jak również płyty z najlepszych fabryk, ceny niższe niż gdziekolwiek. Zyczącym na raty. Przyjmuje się wszelkie reparacje oraz przerabia się gramofony na pathefony. Uwaga: specjalista Plac Kościelny № 4. Piotrkowska 103, Jureczyński. 4056

EGZYSTUJĄCA OD LAT 20 W ŁÓDZI

Pracownia haftów
i ZNACZENIA BIELIZNY
D. Mazurkiewiczowej
z dnem 1 października
r. b. przeniesiona została
na ulicę
Przejazd 16,
m. 24.
Przyjmuje się uczennice.

Ulica PRZEJAZD Nr. 16.

Ważne dla dam!

Kto życzy sobie gruntownie nauczyć się kroju i szycia, niech się zapisze na obecny kurs codziennie od 10—1-iej w południe i od 3—6 po poł. Kończące szkołę otrzymują na żądanie cechowe świadectwo. Przy szkole mojej znajduje się wielki wybór manekinów, form papierowych, modeli, bluzek wszelkiej wielkości, spódnic i ubrań dzieciennych po cenach umiarkowanych.

Szkoła moja zaszczycona złotymi modelami i dyplomami uznania.

S. Kryńska
Piotrkowska № 27.

3225

Dla Pań, dbających o swoją URODĘ

i młodzieńczą świeżość cery poleca się jedyny specjalny kosmetyk

CREM VENUS

St. Górskiego,

Piegi, przysze i liszaje.

Cena 60 kop. i rb. 1.20

Sprzedaż w składach aptecznych i aptekach. 2055

usuwający znajdujące się pod naskórkiem plamy, **Liczne podziękowania.** Sprzedaż w składach aptecznych i aptekach. 2055

DROBNE OGŁOSZENIA.

A. A. A. A. A. Która z pań chce mieć dobrą bonę, gospodynię, kucharkę, młodszą niankę ze świadectwami — rekomendacją, proszę się zgłosić tylko do kantoru służby i bon Apolonii Fiszer, ul. Piotrkowska 10. 10568-10wcs-3

A. Zakład freblowski I Krakowskiej, Skwerowa 16 vis à vis ogrodu. Rysunki słojd, niemiecka konwersacya. Zapisy, codziennie. Kompletu popołudniowe między godz. 5—6. 10536-10-5

Człowiek inteligentny, trzeźwy, sumienny i uczciwy z 15-letnią praktyką biurową w polskim, rosyjskim i mniej niemieckim, poszukuje jakiegokolwiek odpowiedniego zajęcia. Łaskawe oferty: „Rozwój”, „F. F.”. 10614-3-2

Dwa pokoje, kuchnie, gaz, I-sze piętro, z powodu wyjazdu odstąpię zaraz, meble sprzedam. Piotrkowska 103—15. 10629-2-1

Dla robotników wielka oszczędność! Ubranie z materyału „Skora-angielska”, można nosić kilka lat. Piotrkowska 128—15. 10627-3sw-1

Do wynajęcia 12 pokojowe mieszkania z kuchnią i kłozetem. Wiadomość: Andrzejka 58 u stróża. 10591-5.-2

Gospodarstwo: 6 mórg. przy tem ogród, inwentarz żywy i martwy, sprzedam lub zamienię na dom, wiadomość na miejscu. Gmina Wiskitno, wieś Grodzisko, 5 wiorst od Łodzi. Andrzej Droszcz. 10605-2-2

Jest chłopczyk do oddania na własność, tygodniowy, nie chrzczony. Szkoła № 15—18. 10584-3-3

Jest do sprzedania aparat kinematograficzny z całym urządzeniem, albo też poszukuję współnika. Ul. Groszanka № 4, Bałuty. 10626-1

Kościelna roboty sprzedają. Wiadomość 109-16. 10548-4spšs-5

Meble sprzedam zaraz z powodu wyjazdu. Dwa pokoje, kuchnie odstąpię. Piotrkowska № 103—15. 10628-2-1

Nauczyciel ludowy za wyszukanie odpowiedniej posady przy fabryce zaraz, lub od wakacji deklaruje się złożyć 100 rubli. Świadectwa chlubne. Ul. Targowa 45, m. 57. 10241-8-5

Praktyczny prezent na gwiazdkę, serdaki od 30 kop. Lipińska. Mikołajewska 54, m. 46. 10503-5-5

Przybiłkął się młody pies buldog, maści szarej. Dowiedzieć się można: ulica Pańska № 8 (u stróża). 10592-3-3

Potrzebni zdolni czładzie słusarscy. Piotrkowska № 158. 10624-3-1

Potrzebna kobieta do domowego gospodarstwa do samotnej osoby, z kaucją rubli 200. Oferty pod „M. B.”. 10621-1

Pokój umeblowany: Cegielnia na 86—8, od godziny 12-iej. 10391-6.-6

Sklep dystrybucyjno-kolonialny, narażony, dobrze prosperujący, utrzymanie pewne, okazjynie sprzedam, ul. Zarzewska № 133. 10558-12.-5

Student Berlińskiego Uniwersytetu udziela lekcji niemieckiego języka. Widzewska 50 m. 28. 10611-2-2

Sklep i mieszkanie do wynajęcia na filję lub na sklep szewski i zdolne na magiel. Suwalska 20. 10613-2-2

Szanujcie Wasze zdrowie! Używajcie znanej w całym świecie herbaty z gór Harcu D-ra Lanera (Harzergebirgsthee), środek skuteczny przy chorobach żołądkowych, reumatyzmu, kaszlu, astmie i in. Cena oryginalnego 1/2 pudełko 50 kop., 1/1 rb. 1. Główna sprzedaż: Ul. Zachodnia № 21, m. 9. 10503-12šs-5

Sklep kolonialny jest do sprzedania zaraz, lub od Nowego Roku, św. Anny 22. 9877-10šš-9

Sklep spożywczo-dystrybucyjny do sprzedania z powodu braku obsługi, Przejazd 51. 10590-3-3

Spółnik z 20,000—50,000 rubli do bardzo poważnego przemysłowego przedsięwzięcia poszukiwany. Oferty „Branża niemanufakturna”, składać w administracji Rozwoju. 10625-5ps-1

Zęby sztuczne, stare, mogą być zniszczone, złoto, platynę kupuje, placę po 15 kop. za zęb, Bałuty, Zawadzka 13—6. Dom Pikaly, Furmański. 10620-1

Z powodu wyjazdu jest do odstąpienia zaraz sklep. Wiadomość w tymże sklepie, ulica Miłska 27. 10597-4-4

Zagubione dokumenty.

Franciszek Łosiński zagubił paszport, wydany z gminy Gospodarz, guberni piotrkowskiej, 10608-3-2

Helena Sochacka zagubiła paszport wydany z gm. Witoni, pow. łęczyckiego, gub. kaliskiej, 10622-3-1

Maryja Skrzypińska zagubiła kwit od paszportu wydany z fabryki Scheiblera, 10625-1

Stanislaw Szymańczak zagubił paszport wydany z gminy Kaski, gub. warszawskiej, pow. błońskiego, 10594-3-3

Zaginal bilec wolnej jazdy do Kolušek, oraz dowód osobisty z fotografią, na imię Antoniego Kaczmarka, 10595-3-3

Zimowe zapasy węgla są zbyteczne!

Olegając wiele życzeniom, dostarczać będziemy przez całą zimę w abonamencie

brykiety i podpałki

raz w tygodniu—wprost do kuchni—począwszy od 100 brykiet—po zwykłej stałej cenie.

Skład węgla i drzewa p. f. **„DRZEWO”**

Przejazd 21 i 80a. — Tel. 17-09 i 28-60. 2797

NAJLEPSZY a przeto **NAJTANŹSZY**
opał dla użytku domowego
był jest i pozostanie
węgiel kamienny

3957

PRIMA WĘGIEL KAMIENNY KRAJOWY dla fabryk i użytku domowego
A. O. TESCHICH i S^{KA} Widzewska 62.

Wieczorna szkoła

Warsztaty i przyrządy pomocniczo-naukowe na miejscu.

ZAPISY na oddział tkacki, przedzalnicy, farbiarski i rysunkowy przy kursach technicznych W. KUJAWSKIEGO — przyjmuje kancelary kursów **do dnia 1-go lutego 1912 roku.**

Nowa szkoła fachowa zatwierdzona przez ministerium.

tkactwa i przedzalnictwa.

4101

Zgierz.

Stosując się do licznych życzeń zdecydowaliśmy się urządzone w Zgierzu **sześciomiesięczne wykłady języków nowożytnych**

nie rozpoczynać w grudniu, lecz dopiero po świętach t. j. **3 stycznia**. Wobec tego zapisy na takowe przyjmujemy jeszcze do dnia **2 stycznia** codziennie (za wyjątkiem niedziel i świąt) w naszych Łódzkich zakładach **Piotrkowska 79 i Karola 4** od godz. 10 r. do 10 wiecz. Bliższe szczegóły w naszym prospekcie „E”.

Dyrekcja Kursów Języków Nowożytnych D-ra KUMMERA.

6015

Jedyny w swoim rodzaju samodzielaający srodek do prania jest

„Persil”

Bez pracy, bez tarcia, bez mydła, bez chlorku, tylko jednorazowe gotowanie 1/4-1/2 godziny i bielizna gotowa kwiecisto-biała „PERSIL” dezynfekuje i daje bieliznie zapach świeżości pod gwarancją nieszkodliwości. **Spróbujcie i przekonacie się.**

Dostać można wszędzie. Wyłączne przedstawicielstwo i skład:

Warszawa, Ogrodowa 6, S. G. Gatyński. 4756

Jedyny łagodny i pewny srodek przeczyszczający Sprzedaż w aptekach i składach aptecznych.

to CZEKOLADKI „Drastin-Lubelski”

Smaczne w użyciu i skuteczne w działaniu. Pudełko 50k. dla dzieci i dorosłych.

37030

Lecznica D-r A. Steinberga

BENEDIKTA 14 3, Telefonu Nr 22-52.

(Stosowanie fizykalnych metod leczenia)

Ortopedia. Mechano-terapia (skrzywienia kręgosłupa, choroby stawów, mięśni i kości). Gimnastyka lecznicza. Prace w pracowni rzędów ortopedycznych.

Gabinet Reontogenowy. Prześwietlenie i fotografowanie. Leczenie chorób skórnych.

Gabinet elektro-terapeutyczny. Asymetryczny. Stosowanie prądów stałych, przerywanych i sinusoidalnych. Elektroterapia chorób nerwowe.

Gabinet światłolecznicy. Kąpiele światła w gorącym powietrzu. Kąpiele 4-komorowe (violet Zallen-Bad). 1370

Wyższa szkoła kroju i szycia

„JÓZEFINY”

Nagrodzona na wystawie pracy kobiet w Warszawie złotym medalem, w Belgii—srebrnym i dyplomami uznania.

Łódź, Piotrkowska 23.

Kursy wyższe i niższe. Metoda kroju podług systemu francuskiego i angielskiego. Gruntowna nauka pasowania, mierzenia i upinania. Dla początkujących przygotowawczy kurs szycia. Przy szkole duża pracownia sukien, gdzie uczenice nabierają wprawy i gustu. Po złożeniu egzamina w Cechu uczenice otrzymują patenty cechowe lub świadectwa prywatne. **Na miejscu duży wybór manekinów.**

Przyjmuje się obstalunki podług zdjętej miary. Zamiejscowym wysyła się za zaliczeniem pocztowym. 3456r

ZARZĄD

Pabianińskiej 7-mio kl. Szkoły Handlowej 4750

niniejszem zawiadamiam, iż egzaminy wstępne odbywać się będą w dniu 11 i 12 stycznia 1912.

Podania na imię dyrektora przyjmuje kancelary Szkoły.

Największy specjalny dom :garderoby męskiej:

R. Eichbaum i G. Schulz

Piotrkowska 97.

Na sezon jesienny i zimowy poleca wielki wybór gotowej wuj garderoby męskiej, uczniowskiej i dziecinnej. :::

Ceny nadzwyczaj niskie! 3683

Fartuchy! POSZUKUJE się lokalu

Najkorzystniejsze PODARKI na GWIAZDKĘ poleca druga fartuszarnia w Łodzi—Fartuchy najakuratniejszego wykonania, 10-ty kupujący otrzymuje Fartuch bezpłatnie. Ad. KUBIK, Piotrkowska 273. 4368

złożonego z dużej sali i paru pokojów z kuchnią. Oferty prosimy składać w administracji „Rozwoju” pod lit. „W.P.”. 4873

Na higienicznej wystawie w Dreźnie r. b. preparatom „Pergenol” przyznano „Złoty medal”

PERGENOL-BYK

Pergenol'owe Tabletki

z mięta do płukania ust i zębów. Lepsze od wszelkich eliksirów. Rozpuszczone w wodzie dają nadtlenek wodoru i kwas bórny. Polecane przez p. p. lekarzy, jako silnie dezynfekujące, a nieszkodliwe płukanie, **ochraniające od przeziębienia i chorób zakaźnych**, oczyszcza zęby, rozpuszcza kamień, usuwa z ust zapach dymu a palaczy, oraz wszelką niemilą woń wogóle. Cena za flakon rb. 1.25. Dla osób nie umiejących lub nie mogących płukać gardła, oraz celem wzmocnienia działania tabletek, polecamy **odznaczające się przyjemnym smakiem**

Pergenol'owe Pastyłki

do powolnego rozpuszczania w ustach. Wytwarzają one w zetknięciu ze śliną nadtlenek wodoru, działający odświeżająco i dezynfekująco na jamę ustną; **ochraniają zęby od psucia się i gnicia**. Rarka 50 kop. W sprzedaży we wszystkich aptekach i składach aptecznych.

Akc. Tow. Przetworów Chemicznych dawniej Hearyk-Byk, Paryż — Berlin — Londyn. 3005

145. Piotrkowska naprzeciw ulicy Ewangelickiej 145.

Ogólnie znana lecznica

chorób zębów i jamy ustnej

lekarza d-ty H. Pruss.

Leczenie, plombowanie i wyjęcie zębów bez bólu.

Specjalne laboratorium techniczne do wprawiania sztucznych zębów.

Specjalność: plomby porcelanowe, plomby złote, złote korony, złote mosty (sztuczne zęby bez podniebienia).

Reperacje i przeróbki sztucznych zębów **NA POCZEKANIU**.

Uwaga!! Ceny bardzo niskie!! Uwaga!!

Lecznicza chorób skórnych i wenerycznych

Gabinet Roentgenowski i Światłoleczniczy

D-rów L. Falka, Z. Golca i St. Jelnickiego,

Wólczańska № 36.

Ogólne i pojedyncze pokoje dla chorych od 2 do 5 rb.; ambulatoryum dla niezamożnych — płać za poradę 60 kop.

Godziny przyjęć od 8—9 r., od 11½—1½ pp. i od 7—8; w niedziele i święta od 8—10 rano i od 12½ do 1½ po południu.

Kobiety na choroby weneryczne przyjmuje specjalnie pani Dr. Zand Tennenbaumowa w poniedziałki, środy i piątki od godz. 5½ — 6½, po południu. 1738r

CENTRALNA KLINIKA

chorób zębów i jamy ustnej

w Łodzi, ul. Piotrkowska № 86, tel. 14-79.

Taksa nadzwyczaj dostępna dla wszystkich. KONSULTACJA

BEZPŁATNIE. WYRWANIE ZĘBA 15 KOP. SZTUCZNY ZĄB

65 KOP. PRZERÓBKA i REPARACJE ZĘBÓW 50 KOP.

Przy klinice znajduje się specjalne laboratorium do wyroba sztucznych zębów. Przyjmują tylko skończeni lekarze-dentyści.

Pierwsza Chrześcijańska Lecznicza chorób zębów i jamy ustnej.

Porada lub wyjęcie zęba 25 kop. Wyjęcie bez bólu lub plomba po 50 ko Zęby sztuczne od rb. 1 i wyżej. Korony złote i zęby sztywne i wszelkie reperacje po cenach umiarkowanych.

Gutzmana Elixsiru i proszku do zębów są niezbędne dla utrzymania w czystości jamy ustnej. — Łódź, Przejazd № 8. 2573

D-rka med. Maisel

Staro-Zarzewska 64. Akuszeria, choroby kobiece i dzieci. — Przyjmuje: od 8½—9 i od 5—6½. Dla niezamożnych od g 5—6 bezpłatnie. 3583

SPECYALISTA chorób skórnych, wenerycznych i niemocy płciowej
Dr. LEWKOWICZ
POWRÓCIŁ.
Przy syphilisie zastosowanie preparatu „606”.
ZACHODNIA № 33.
od 9—1 i 6—8, dla Pań od 5—6, w Niedziele 9—3. 2897

Dr. med. LEYBERG
b. długoletni lekarz klinik wiedeńskich.
Ch. skóry, weneryczne i moczopłciowe
Godziny przyjęć: 10—1 i 6—8.
Dla pań 5-6, poczekalnia oddzielna.
W niedziele tylko do obiadu.
Krótko 5, telef. 26-50. 2113

Dr. ROSENBLATT
Choroby uszu, nosa i gardła.
PIOTRKOWSKA Nr. 35.
Telefon 19-84.
Przyjmuje od 10—11 i od 5—7; w niedziele od 10—11. 2857

Dr. Feliks Skusiewicz
Andrzeja 13.
Choroby skórne, weneryczne i moczopłciowe
Przyjmuje: od 9—11 r. i od 4—8 po poł. W niedziele i święta od g 10—1. **Telef. 26-26. 507-d**

Dr. GUSTAWA ZAND-TENENBAUMOWA
powróciła 3544
CHOROBY KOBIECE, SKORNE WENERYCZNE (u kobiet i dzieci)
Ul. Wschodnia № 49.
Przyjm. od g 10—11 i od 7—8.

Dr. Jelnicki
ul. Andrzeja 7. **Tel. 170.**
Choroby skórne, weneryczne i moczopłciowe.
Godziny przyjęć: panowie od g 9—11 r. 15—8 po poł., panie 4—5 po poł.; w niedziele i święta 8—12 r. 1463r

Powrócił z zagranicy
Dr. S. KANTOR
specjalista chorób skórnych, włosów, wenerycznych lub dróg moczowych
Gabinet Roentgenowski i światłoleczniczy, **Krótko 4 tel. 19-48.**
LECZENIE SYPHILISU EHRlich-HATA 606.
Przyjmuje od 8—2 i od 5—9 w.
Dla pań osobna poczekalnia. 435r

Dr. Bejt
Srednia 5, powrócił.
Sp.: Choroby skórne, weneryczne, włosów, kosmetyka lekarska.
Leczenie Syphilisu Salvarsanem EHRlich-HATA 606* (Interven).
Leczenie elektrycznością (elektrolizem) i masażem wibracyjnym.
Dla pań osobna poczekalnia.
Godz. przyjęć: od 8—1 rano i od 4—9 w.
W niedziele i święta od 9—2 p.p. 3582

Dr. L. PRYBULSKI
CHOROBY SKORNE. WŁOSÓW, (kosmetyka), WENERYCZNE I MOCZOPŁCIOWE I NIEMOCY PŁCIOWE.
LECZENIE SYPHILISU EHRlich-HATA 606.
Ul. Południowa № 2.
Przyjmuje od godz. 8—1 r. i od 4—8 w.
panie od 5—6 po poł. 1420—r

Dr. med. W. Kotzin
Ulica PIOTRKOWSKA 71.
Choroby serca i płuc, przyjmuje od godz 10—11 rano i od 4—6 pp. 2763r
№ telefonu 21 19.

Dr. med. Z. GOLC
Choroby skórne i weneryczne.
Ul. MIKOŁAJEWSKA № 18.
Godz. przyjęć: od g 9—12 i od 4½—7½ wiecz, w niedziele i święta od 9 do 12½.
№ telefonu 20-60. 1877

Specjalista chorób włośców, skórnych (plagi i pryszczki na twarzy) i **wenerycznych (syphilis)**
Dr. S. SZMITKIND
ŚREDNIA № 2.
Leczenie elektrycznością, masażem i kosmetycznym.
Przyjmuje od 8 do 2-jej po poł. i od 4 do 9 wiecz. 4692

Dr. med. Wincenty Łukasiewicz
b. kliniczny dr. w Petersburgu zamieszkał w Łodzi, Zawadzka 10ⁱ
Choroby wewnętrzne, kobiece, dzieci. Przyjmuje od 10—12 i od 4—6 wieczorem. 4260m

D-r. Eugenia Korer-Gerszuni
CHOROBY KOBIECE.
Przyjmuje od 3—6 p. p. W niedziele od 9—12 rano. 2567
Piotrkowska 121. Tel. 18-07.

Dr. L. KLACZKIN
Konstantynowska 11.
Syphilis, skórne, weneryczne, choroby dróg moczowych, **LECZENIE SYPHILISU EHRlich-HATA 606.**
Przyjm. od 8—1 rano i od 5—8 w. dla dam od 4—5. W niedziele i święta tylko do 1 rano. 746r

Dr. med. J. Szwarcwasser
Piotrkowska 18.
Choroby wewnętrzne i nerwowe. Specjalnie: choroby żołądka, kłuszek i przemiany materii (cukrochoroba, podagra, otyłość itd.).
Niezbędne dla diagnozy analizy chemiczne i bakteriologiczne wyznaczenia i krwi w laboratorium własnym. Od 11—1 rano i od 5—7½ do południa. 469r

Dr. A. POZNAŃSKI
Chor. uszu, nosa, gardła i waw.
Przyjmuje od 9—10 rano, i od 5½ — 7 po poł. W niedziele i święta od 9—10½ rano. **PRZEJAZD 6, Telef. 22-96. 4894-10-1**

Dr. Jan Cadarski
Akuszeria,
choroby chirurg. i kobiece
przyjmuje do 10 r. 4—6 po poł.
Ul. Cegielniana 9 m. 4. 2671

ZĘBY sztuczne od 75 k. Plomby od 50 k. na kauczuku, złocisto-bez wyjęcia korzeni. Plombowanie złotem, srebrem, porcelaną. **Wymywanie zębów bez bólu.** Przeróbka i reperacje na poczekaniu. Lek-dent. **S. LIPOWSKI,** **Piotrkowska 92. 381r**

Dr. Mittelstaedt
Mikołajewska 67.
Przyjm.: od 8—9½, rano i 5—6½, po poł. w niedziele i święta tylko rano od 8—10 r.

D-ka Felicya Goldberg
Mieszka obecnie 2992
ul. Piotrkowska 107.

ZUPEŁNE WYLECZENIE!
ODCISKI wyleczy zupełnie każdy po użyciu amerykańskiej maści przeciw odciskom „**CORRIDIDE DE KEENE**“ w cenie 60 k. Zwraca się pieniądze, gdyby wygojenie nie nastąpiło. Zadać we wszystkich aptekach, składach aptecznych i perfameryach. Reprezentacja na całą Rosję: H. Neumann, Łódź, Piotrkowska № 89, Telefon № 16-20. 3644-10-1

Dr. Skalski
Akuszeria choroby kobiece i wewnętrzne. Przyjmuje od 3—5 po poł. ul. **Rokicińska 47,** telefon 18-19. 2942